

34 324   Evaluatie Wet openbare manifestaties
36 317   Initiatiefnota van het lid Slagt-Tichelman over Toegang
tot veilige en legale abortuszorg voor iedereen

Nr. 13   Brief van de minister voor Medische Zorg

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 juni 2024

Tijdens het notaoverleg op 8 april 2024 (Kamerstuk 36 317, nr. 8) over de initiatiefnota van het lid Slagt-Tichelman over Toegang tot veilige en legale abortuszorg voor iedereen¹ heb ik toegezegd om de Tweede Kamer voor het zomerreces van 2024 te informeren over de vraag of en hoe onderzoek naar demonstraties bij abortusklinieken kan worden uitgevoerd, n.a.v. een gesprek met abortusklinieken over het doel en een handelingsperspectief van dat onderzoek. Ik heb daarop overleg gevoerd met bestuurders van abortusklinieken en met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Met deze brief kom ik tegemoet aan mijn toezegging om u te informeren over de mogelijkheden voor een dergelijk onderzoek.

Op 19 april jl. stuurden de ministers van BZK en van Justitie en Veiligheid een verzamelbrief demonstratierecht aan de Tweede Kamer, in reactie op terugkerende maatschappelijke en politieke discussies over de bescherming en reikwijdte van het demonstratierecht (Kamerstuk 34 324, nr. 12). In de brief wordt een onafhankelijk onderzoek aangekondigd naar het demonstratierecht, dat in beginsel ook in zal gaan op de problematiek zoals die wordt ervaren bij Nederlandse abortusklinieken. Het onderzoek zal worden uitgezet via het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) en richt zich op “een versteviging van het handelingsperspectief van alle betrokkenen en voor de bestendigheid van het wettelijke kader. (...) Dit alles uiteraard met inachtneming van ieders verantwoordelijkheden en in samenspraak met de instanties die het demonstratierecht in de praktijk vormgeven en faciliteren: de gemeenten, in het bijzonder de burgemeesters, het Openbaar Ministerie (OM) en de politie.”

In de brief worden twee categorieën demonstraties benoemd waar het onderzoek zich op zal richten:

1. De categorie van ontwrichtende demonstraties: acties

---

¹ Kamerstukken II 2024/2024, 36 317, nr. 4.

- waarbij demonstranten de grenzen van het recht opzoeken of zelfs overschrijden, met als doel maximale publieke aandacht te generen en/of besluitvorming af te dwingen.
2. De categorie van demonstraties waarbij andere grondrechten of de nationale veiligheid in het gedrang kunnen komen.

Onder de tweede categorie worden demonstraties bij abortusklinieken genoemd. Bij demonstraties bij abortusklinieken worden meestal geen regels overtreden, maar kunnen wel andere grondrechten of belangen in het gedrang komen: de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van bezoekers of medewerkers van klinieken.

Op korte termijn zal een startgesprek met het WODC worden gevoerd, waarna het WODC het onderzoek zal uitzetten. Daar waar relevant zullen de onderzoekers de maatschappelijke partners betrekken bij de opzet en uitvoering van het onderzoek, waaronder eventueel ook bezoekers, demonstranten en bestuurders van abortusklinieken. Omdat op voorhand niet te zeggen valt wat de uitkomsten zullen zijn van dit onderzoek, kan ik niet garanderen dat het onderzoek (meer) handelingsperspectief zal bieden voor abortusklinieken of voor burgemeesters en handhavers in de gemeenten waar klinieken gevestigd zijn. Desondanks geeft een groot deel van de abortusklinieken aan veel waarde te hechten aan een goed onafhankelijk onderzoek naar demonstraties bij abortusklinieken. Ik onderschrijf het belang van dit onderzoek, gezien de gevoelige maatschappelijke discussies over het demonstratierecht en het belang van een vrije toegang tot abortuszorg.

De minister voor Medische Zorg,
P.A. Dijkstra